

ПРАВОВІ І ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

Тильчик О.В., доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри адміністративного права і процесу та митної безпеки Університету ДФС України;
Мороз Н.С., кандидат юридичних наук, в.о. доцента кафедри адміністративного права та адміністративного процесу, факультет №3 Львівського державного університету внутрішніх справ

Tilchik O.V., Moroz N.S. LEGAL AND ORGANIZATIONAL PRINCIPLES OF REGULATION CONTROL IN THE FIELD OF INFORMATIZATION

***Анотація.** У статті розглядаються правові і організаційні засади регулювання контролю у сфері інформатизації в контексті розвитку інформаційного суспільства в Україні на підставі безперервного удосконалення інформаційно-комунікаційних технологій. На підставі положень адміністративного і інформаційного права, з урахуванням адаптації національного законодавства до вимог Європейського Союзу, аналізується поняття контролю у сфері інформатизації, визначаються його складові.*

***Ключові слова:** інформатизація, правові і організаційні засади, контроль, контроль у сфері інформатизації.*

***Summary.** This paper deals with the legal and organizational principles regulation of control in the field of informatization in the context of the development of the information society in Ukraine. The concept of control in the field of informatization is analyzed, its components are determined.*

In this paper, we discuss the control allows of obtaining information on the state of the law in the field of informatization, on the content and direction of activity in a certain sphere, which contributes to the implementation of regulatory legal acts that regulate social relations.

The main purpose of this paper is to the analysis of legal and organizational principles of regulatory control in the field of informatization.

Special attention is given to the system of control in the field of informatization is manifests in a complex systems of checks and balances in the implementation of the principle of separation of powers, in the openness and accessibility of state bodies, in their accountability to the people, in interaction with the media and civil society institutions.

The results of control can be considered as a process of gathering information about the deviation of the controlled object from the existing norm with the ability to influence it in order to eliminate the identified deviations and restrictions, in order to avoid negative consequences are determined.

Conclusion regarding the foregoing, control can be viewed as a process of providing information about the disconnection of a controlled object from existing norms with possible interference with the local level of detection of deviations and restrictions in order to eliminate the occurrence of negative consequences arrived at.

***Key words:** informatization, legal and organizational principles, control, control in the field of informatization.*

Постановка проблеми. Проблема контролю в сфері інформатизації чи не найбільш актуальна та відповідальна в комплексі проблем сучасності. Це пояснюється широким впровадженням і використанням контролю у всіх сферах життя суспільства. Складність поняття «контроль у сфері інформатизації» полягає, передусім, у тому, що в нормативних правових актах України не закріплено його легальне визначення. Законодавець, широко застосовує це поняття, але не пояснює, в чому полягає його зміст.

Ступінь наукової розробленості теми. Окремі питання здійснення державного контролю у різних сферах, зокрема й інформаційній, стали предметом наукового пошуку таких вчених, як: В. Авер'янов, О. Андрійко, А. Берлач, В. Білоус, Ю. Битяк, І. Бородін, Н. Бортник, В. Гаращук, І. Голосніченко, В. Грохольський, Є. Додін, В. Заросило, Р. Ігонін, С. Ківалов, В. Колпаков, Т. Коломоєць, Т. Комзюк, Т. Мацелик, Н. Нижник, О. Остапенко, С. Петков, Т. Проценко, О. Рябченко, Л. Савченко, С. Стеценко, А. Суббот, О. Тильчик, В. Шкарупа, О. Ярмиш та ін. Водночас, розвиток інформаційно-комунікаційних технологій і систем передбачає науковий аналіз контролю у сфері інформатизації.

Метою статті є аналіз правових та організаційних засад регулювання контролю у сфері інформатизації.

Виклад основного матеріалу. Контроль у сфері інформатизації є досить широкою і об'ємною правовою категорією. Він розглядається як один із способів забезпечення законності. Контроль у сфері інформатизації не обмежується лише колом питань, пов'язаних з дотриманням обов'язкових приписів – законів та інших нормативних актів, а й перевіряє доцільність діяльності, включає в себе коригування дій. Ефективність контролю у сфері інформатизації в істотному ступені визначається станом його теорії. Становище ускладнюється тим, що в сучасних умовах все більшої ваги набувають складні об'єкти, контроль яких, з позиції інформатизації, не вписується у межі сформованих методологічних уявлень.

У дослідженні В. Піхоцького «Система державного фінансового контролю в Україні: концептуальні засади теорії та практики» (2015 рік) подано аналіз тлумачення сутності поняття «контроль» українськими вченими [1, с. 22-23].

У широкому сенсі контроль у сфері інформатизації – це сукупність політичних, економічних й ідеологічних процесів і методів, покликаних забезпечити стабільність суспільства та державного ладу, дотримання соціального порядку, вплив на масову й індивідуальну свідомість.

У вузькому сенсі – контроль у сфері інформатизації – це перевірка рішень вищестоящих організацій, рішень, розпоряджень різних рівнів управлінської системи певної організації, дотримання технічних, економічних, організаційних нормативів, виконання планових заходів, завдань, дотримання трудової дисципліни, правових норм тощо.

Контроль у сфері інформатизації (далі контроль) – це процедура, що встановлює, володіє або не володіє контрольований об'єкт необхідною якістю. А. Файоль виділяє контроль в особливий елемент управління, зазначаючи, що елементами управління є передбачення, організація, розпорядництво, координування та контроль. Контроль полягає в перевірці, чи все відбувається згідно з прийнятою програмою, певними показниками, встановленими принципами. Його метою є встановити помилки, щоб можна було їх виправити й уникнути повторення [2, с. 25].

О. Остапенко представляє контроль як систему спостереження та перевірки відповідності функціонування об'єкта прийнятим управлінським рішенням: законам, планам, нормам, стандартам, правилам, наказам, виявлення допущених відхилень і визначення шляхів їх усунення [3, с. 8].

З погляду на дослідження С. Єсімова та В. Дитюка щодо стандартизації у сфері інформатизації, контроль – це система спостереження, зіставлення, перевірки та аналізу функціонування керованого суб'єкта з метою оцінки обґрунтованості та ефективності прийнятих управлінських рішень, виявлення ступеня їх реалізації, наявності відхилень фактичних результатів від заданих параметрів і нормативних приписів, прийняття рішень щодо їх ліквідації [4].

Сьогодні одна з проблем визначення сутності контролю у сфері інформатизації полягає в тому, що тісний зв'язок між контролем і управлінням не заперечується, але немає досліджень, що визначають ту межу, яка розділяє управління та контроль, при якій вони ефективно взаємодіючи, не замінюють і не дублюють один одного.

Доцільно погодитися з авторами навчального посібника «Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ» В. Середою, М. Гурковським, М. Ковалівим, які розглядали «Діяльність ОВС щодо забезпечення інформаційної безпеки щодо діяльності засобів масової інформації». Автори зазначеного навчального посібника мають на увазі, що система контролю у сфері інформатизації повинна мати загальні основи і принципи створення та функціонування, які єдині для всіх систем контролю, незалежно від сфери їх застосування [5, с.332-334]. Елементами таких систем є: структура (об'єкт, суб'єкт, засоби контролю) механізм (принципи, цілі, методи, технологія) і процес контролю.

Процес контролю – це діяльність об'єднаних у певну структуру суб'єктів контролю, спрямована на гарантування досягнення найбільш ефективним способом

поставлених цілей, шляхом реалізації певних завдань контролю і застосування відповідних принципів, методів і техніки контролю. Контроль також розглядається як система спостереження і перевірки процесу функціонування об'єкта з метою усунення відхилень від заданих параметрів.

Польський вчений Е. Старосьцяк стверджував, що контроль сам по собі не становить первинної діяльності, він стосується дій, здійснюваних незалежно від контролю [6, с. 12].

Обмеженим, але своєрідним є висловлювання американського вченого П. Друкера про поняття контролю. Контроль і визначення напряму – це синоніми [7, с. 390]. З цього положення можливий висновок про те, що контроль може розглядатися не як самостійна і обов'язкова функція, а тільки як один із засобів впливу керуючого суб'єкта на керований суб'єкт (об'єкт контролю).

Контроль – це така правова форма діяльності, юридична природа якої визначається тим, що відповідний контрольний орган або його посадова особа ставляться в умови, коли вони повинні безпосередньо використовувати норми права для вирішення конкретних юридичних завдань. Причому як предмет операцій в цьому випадку виступають одночасно норми матеріального та процесуального права.

Контроль покликаний забезпечувати нормативно врегульовану діяльність шляхом аналізу та перевірки реалізації законів та інших правових актів і обґрунтованості вчинених дій. До об'єктів контролю В. Авер'янов відносить аналіз виконання законів, указів і інших нормативних актів, дотримання стандартів і інших нормативно-технічних правил, нормоконтроль, тобто розгляд правомірності прийняття правових актів, вивчення фактичної ситуації і оцінку вчинених дій [8, с. 455-456].

У Лімській декларації керівних принципів контролю, прийнятій на IX Конгресі Міжнародної організації вищих контрольних органів зазначається, що контроль не є самоціллю, а становить діяльність орієнтовану на виявлення відхилень від прийнятих стандартів і порушення принципів законності, ефективності та економії витрачання матеріальних ресурсів.

М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури, автори популярного підручника «Основи менеджменту» підкреслюють, наприклад, таку сутнісну сторону контролю, яка представляє його як необхідність для виявлення та вирішення виникаючих проблем раніше, ніж вони стануть незворотними [9, с. 422].

Важлива умова раціональної організації контролю є розробка його науково обґрунтованої класифікації. Множинність точок зору на проблеми класифікації контролю у сфері інформатизації свідчить про її складність та синтетичний характер. Сьогодні жодна із запропонованих у літературі класифікацій не враховує всього різноманіття видів контролю та не відповідає принципам системності. Деякі автори розрізняють основні види контролю за суб'єктами, що здійснюють контрольні функції: держава, громадські організації, громадяни. Виходячи з цього, можна зробити висновок, що за суб'єктами контролю розділяється на види: державний і громадський [10, с. 163].

У відповідності зі структурою суспільства контроль поділяється на державний і громадський (цивільний). Обидва ці види контролю представляють спосіб саморегуляції системи, що забезпечує впорядковану взаємодію її складових за допомогою нормативно-правового регулювання.

Сутність контролю у сфері інформатизації полягає в тому, що уповноважені на те державні органи та громадські організації, використовуючи організаційно-правові способи та засоби, з'ясовують, чи не допущені в діяльності підконтрольних органів влади, суб'єктів підприємницької діяльності у сфері інформатизації, їх посадових осіб порушення законності, і, якщо такі є, то своєчасно їх усувають, відновлюють порушені при цьому права, притягають винних до відповідальності, вживають заходів щодо запобігання порушень законності. Комплексний підхід до аналізу контролю у сфері інформатизації дозволяє враховувати, що фундаментальною константою демократичної

правової держави, в якій влада виходить від народу та до нього повинна повертатися. Не може не бути контролю над органами, що володіють делегованими повноваженнями щодо здійснення функцій державної влади та місцевого самоврядування.

Отже, контроль передбачає здійснення кваліфікованого, професійного спостереження за тим, щоб фактична діяльність державних органів і посадових осіб, суб'єктів підприємницької діяльності у сфері інформатизації відповідала приписам, що містяться в законі, і в максимальному ступені забезпечувала б виконання ними своїх функцій, охорону правопорядку, інтереси суспільства, права та свободи громадян. Контроль дозволяє отримати інформацію про стан законності у сфері інформатизації, про зміст і спрямованість діяльності у визначеній сфері, що сприяє виконанню нормативно-правових актів, які регулюють суспільні відносини.

Призначення контролю в сфері інформатизації полягає в спостереженні за відповідністю діяльності підконтрольного об'єкта тим приписам, які він отримує від керівної ланки. У процесі такого спостереження аналізується фактичний стан справ, зіставляється справжній стан з наміченими цілями, оцінюється діяльність і визначаються шляхи усунення виявлених недоліків.

Факторами ефективності контролю є гласність діяльності органів управління, можливість отримання громадянами повної та достовірної інформації про діяльність державних і місцевих органів, включаючи інформацію щодо самого контролю, підвищення професіоналізму контрольних органів, розвиток громадської активності громадян.

Незважаючи на різноманіття тлумачень сутності поняття контролю у сфері інформатизації, слід зазначити, що в сучасних умовах він має достатній набір ознак, що дозволяють говорити про його автономність та відмежування від інших подібних понять. Вироблення і обґрунтування загального поняття «контроль» володіє мінімальним вмістом, фіксує мінімум ознак здійснюваних дій, що відображають фундаментальні, найбільш суттєві зв'язки та відносини, що є необхідним і першочерговим кроком у розробці теорії та концепції побудови системи контролю у сфері інформатизації.

Можна визначити такі основні ознаки контролю у сфері інформатизації. Владний характер, під яким розуміється не приналежність контрольних функцій лише органам влади, а отримання права контролю на підставі повноважень, наданих законами та іншими нормативно-правовими актами. Об'єктом контролю у сфері інформатизації є законність і доцільність діяльності контрольованого, тому нижче буде зазначено, що під контролем у сфері, яка вивчається, буде розумітися перевірка відповідності діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, суб'єктів діяльності у сфері інформатизації не тільки нормам законодавства, а й громадським інтересам [6, с.332]. Така розстановка пріоритетів дозволить охопити поняття законності та доцільності. Це обумовлено тим, що значна частина інформаційно-правового сегмента знаходиться у сфері корпоративних актів [11, с. 17]. Між контролюючою інстанцією та контрольованим об'єктом існують відносини підконтрольності. У випадку з контролем у сфері інформатизації, такі відносини позначені в Конституції. Там говориться, що єдиним джерелом влади в Україні є народ, який здійснює владу через своїх представників в органах державної влади і місцевого управління, зберігаючи право контролю представників і право безпосередньої участі в управлінні справами держави.

Більшість авторів, розглядаючи відмінності між термінами «нагляд» і «контроль», виділяють дві базові відмінності: нагляд здійснюється щодо не підпорядкованих об'єктів, це лише спостереження і опротестування незаконних дій і актів, а контроль має на увазі можливість безпосередньо втручатися в діяльність контрольованих органів аж до скасування незаконних актів. Контроль у сфері інформатизації включає спостереження за законністю та доцільністю діяльності, оцінку її правових, наукових, соціально-політичних, організаційно-технічних позицій [12, с. 155].

Нагляд є різновидом підвідомчого контролю і становить форму активного

спостереження, що супроводжується застосуванням у необхідних випадках заходів адміністративного примусу. Нагляд можливий тільки щодо організаційно не підлеглих суб'єктів. Водночас, контроль здійснюється щодо організаційно підлеглих суб'єктів. При нагляді йдеться про спостереження за дотриманням форми: перевіряються процедури, порядок, правильність виконання доручень. Нагляд не вирішує всього комплексу поставлених перед контрольною функцією завдань.

Контролю як правовому явищу властива інформаційна природа, що обумовлює організацію прийому, перетворення, зберігання, використання та передачі інформації. Інформація не зустрічається в чистому вигляді, без матеріального носія. Незважаючи на те, що в соціальних системах на перший план висувається семантична (сміслова) сторона інформації, яка розкриває її зміст і представляє значення і цінність для контрольної діяльності, кількість інформації, що надходить не втрачає свого значення: вона може бути виміряна і регульована. Більше того, розширення обсягів інформації може сприяти поглибленню пізнання контрольованих процесів, відбирати, з точки зору позитивного впливу на них, найбільш цінну й істотну інформацію.

Більшість сучасних методів й інструментів контролю можуть бути реалізовані тільки за допомогою інформаційних технологій і систем, особливо в тих випадках, коли самі процеси здійснюються з використанням комп'ютерної техніки та інформаційних систем. Мета контролю – інформаційна прозорість об'єкта контролю для можливості прийняття ефективних рішень. При цьому в понятті інформаційної прозорості відбито уявлення про ступінь підконтрольності, тобто про те, як забезпечується підтримання необхідного стану.

Розглядаючи процедуру контролю у сфері інформатизації, можна зазначити, що контроль полягає в проведенні певних дій. Набір цих дій має відмінні риси, викликані специфікою цілей суб'єкта і сутністю об'єкта. Але при цьому виділяється обов'язковий системний комплекс дій, тісно пов'язаних між собою, що повторюються і незалежних ні від яких чинників, в тому числі від цілей суб'єкта, виду об'єкта, часу, місця проведення та інших об'єктивних чинників: проведення спостереження, вимірювання фактичних показників (фактів і характеристик) і порівняння їх із встановленими стандартами; визначення відхилень фактично отриманих даних від еталонних; документування результатів і доведення їх до суб'єктів контролю.

Доцільно зауважити, що такий підхід простежується у діяльності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, що відображається у щорічних звітах. Суть проведення цих дій полягає в отриманні контрольної інформації про об'єкт в результаті зіставлення, що виявляється і зафіксованого стану підконтрольного об'єкта, з передбаченим наперед або певними нормами станом (еталоном стану об'єкта).

Отже, нам цікавий контроль як процес збору, обробки та аналізу інформації. Спрямований він на осіб – власників інформації, яка цікавить тих, хто здійснює контрольні заходи. Від ступеня доступності такої інформації, від готовності її володарів йти на співпрацю в її наданні, від чіткості нормативного правового закріплення контрольних процедур безпосередньо залежить ефективність контролю.

У літературі можна зустріти твердження про існування інформаційного контролю у сфері інформатизації. Наприклад, С. Єсімов зазначає, що упровадження інформаційно-комунікаційних технологій дає змогу на новому рівні здійснювати інформаційне забезпечення процесів прийняття організаційно-адміністративних рішень в органах державної влади [13, с. 175]. Водночас Н. Бортник, С. Єсімов підкреслюючи інформаційне навантаження контролю як процесу, якому притаманний контроль за його природою, допускають думку про існування контролю у сфері інформації [14, с. 17]. Щодо контролю у сфері інформатизації, то, на нашу думку, не доцільно зводити контроль лише до отримання відповідної інформації, проте в реальності може мати місце ситуація, коли саме відстеження того чи іншого явища стає якщо не єдиним, то визначальним

призначенням контролю. Контроль у сфері інформатизації не можна ототожнювати з цензурою. Однак підкреслимо, що поняття контроль у сфері інформатизації у вітчизняному законодавстві не використовується.

Контроль забезпечення доступу до інформації про діяльність державних органів і органів місцевого самоврядування відповідно до Закону України від 13.01.2011 р. № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації» здійснюють керівники державних органів і органів місцевого самоврядування. Нагляд за виконанням державними органами, органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами здійснюють органи прокуратури України.

Стаття 25 Закону України від 22.12.2005 р. № 3262-IV «Про доступ до судових рішень» закріплює положення про те, що контроль за забезпеченням доступу до інформації про діяльність судів здійснюють в межах своїх повноважень голови судів, Державна судова адміністрація України, уповноважені на здійснення зазначеного контролю члени органів суддівського співтовариства.

На забезпечення захисту державної таємниці спрямовані процедури контролю і нагляду. Закон України від 21.01.1994 р. № 3855-XII «Про державну таємницю» закріплює контрольні повноваження в цій галузі за Президентом України і Кабінетом Міністрів України.

Державний контроль за забезпеченням захисту державної таємниці здійснюється уповноваженими органами виконавчої влади. Закон закріплює, що міжвідомчий і відомчий контроль в органах державної влади здійснюють центральні органи виконавчої влади, уповноважені у сфері: забезпечення безпеки, оборони, зовнішньої розвідки, технічного захисту інформації і їх територіальні органи, на які ця функція покладена законодавством України.

Контроль забезпечення захисту державної таємниці в Адміністрації Президента України, в апараті Верховної Ради, Уряду України організовується їх керівниками. Контроль забезпечення захисту державної таємниці в судових органах та органах прокуратури організовується керівниками цих органів. Нагляд за дотриманням законодавства при забезпеченні захисту державної таємниці та законністю прийнятих при цьому рішень здійснюють Генеральний прокурор України і підлеглі йому прокурори.

Висновки. Підсумовуючи викладене вище можемо констатувати, що контроль можна розглядати як процес збору інформації про відхилення контролюваного об'єкта від існуючої норми з можливістю впливу на нього з метою усунення виявлених відхилень і обмеження, щоб уникнути настання негативних наслідків. Формування громадянського суспільства та правової держави в умовах європейської інтеграції вимагає посилення контролю діяльності органів влади. Жодна держава не може повноцінно функціонувати без розвиненої системи контролю в сфері інформатизації. Він проявляється в складній системі стримувань і противаг при реалізації принципу поділу влади, в відкритості та доступності державних органів, в їх підзвітності народу, у взаємодії із засобами масової інформації, інститутами громадянського суспільства.

Список використаних джерел

1. Піхоцький В. Ф. Система державного фінансового контролю в Україні: концептуальні засади теорії та практики: дис. ... д-ра екон. наук: спец. 08.00.08 / Володимир Федорович Піхоцький. – Львів, НАН України ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України», 2015. – 530 с.
2. Henri Fayol. Administration Industrielle et Générale, (Анри Файоль. Общее и промышленное управление) / Пер. с фр. Б. В. Бабина-Кореня. – М.:1923. // Электронная публикация: Центр гуманитарных технологий. 28.08.2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [<http://gtmarket.ru/laboratory/basis/578>].
3. Остапенко О. І. Стандартизація, якість продукції, метрологія, сертифікація в системі адміністративного права: навч. посіб. / О. І. Остапенко, Л. І. Сопільник. – Львів: [б. в.], 2011. – 123 с.
4. Єсімов С. С. Адміністративно-правове регулювання стандартизації – важливий напрям підвищення обороноздатності України / С. С. Єсімов, В. З. Дитюк // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. – 2016. – № 845. – С. 61–67.
5. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ: особлива частина: навч. посіб. / В. В. Середа, М. П. Гурковський, М. В. Ковалів, Ю. С. Назар і ін. – Львів, ЛьвДУВС, 2015. – 584 с.
6. Старосьцяк Е. Элементы науки управления / Е. Старосьцяк. – М.: Прогресс, 1964. – 168 с.

7. Drucker P. F. Management: Teats, Responsibilities, Practices. New York: HarperCollins, 1973. – 553 p.
8. Виконачва влада і адміністративне право / В. Б. Авер`янов [та ін.]; ред. В. Б. Авер`янов. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2002. – 668 с.
9. Альберт М. Основы менеджмента: пер. с англ. / М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури. – М.: Изд-во «Дело», 1997. – 704 с.
10. Савченко О. В. Державний та громадський контроль: питання співвідношення в умовах розвитку громадянського суспільства / О. В. Савченко / Право і суспільство. – 2015. – № 4 частина 3. – С. 162–167.
11. Брижко В.М. Особливості ознак та матеріальна специфічність у сфері інформаційного права / Б. М. Брижко // Інформація і право. – 2015. – № 1(13). – С. 15–26.
12. Бурило Ю.П. Нагляд (контроль) в інформаційному секторі економіки / Бурило Ю.П. // Порівняльно-аналітичне право. – 2013. – № 3–1. – С. 154–156.
13. Єсімов С.С. Правове регулювання застосування інформаційних технологій для формування довіри до органів державної влади / С.С. Єсімов // Наук. вісник ЛьвДУВС. Серія юридична – 201. – № 1. – С. 173–184.
14. Бортник Н. П. Принципи фінансового контролю в системі інвестиційно-правової політики / Н.П. Бортник, С.С. Єсімов // Вісник Нац. ун-ту «Львівська Політехніка». Серія: юрид. науки. – Львів: Вид-во Львівської політехніки. – 2015. – № 824. – С. 14–21.

УДК 342.98:342.924

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ В СФЕРІ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

Удод М.В., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії держави і права та адміністративного права Донецького національного університету імені Василя Стуса; Малахова І.С., магістр юридичного факультету Донецького національного університету імені Василя Стуса

Udod M., Malakhova I. LEGAL REGULATION OF STATE SUPERVISION IN THE FIELD OF FIRE SAFETY IN UKRAINE

***Анотація:** В статті розглядаються законодавчі основи правового регулювання державного нагляду в сфері пожежної безпеки, а також етапи її становлення. Особлива увага приділяється новітнім нормативно-правовим актам, прийняття яких сприятиме реформуванню збалансованої та ефективної системи державного нагляду, яка забезпечуватиме безпеку та інтереси всіх суб'єктів цих правовідносин.*

***Ключові слова:** державний нагляд, пожежна безпека, органи Державної служби надзвичайних ситуацій, Кодекс цивільного захисту, господарська діяльність, реформування.*

***Annotation:** The article discusses the legislative basis of legal regulation of state supervision in the field of fire safety and the stages of its formation. Special attention is paid to the latest regulations, the adoption of which will contribute to the reform of a balanced and effective system of public oversight that will ensure the safety and interests of all subjects of these relations.*

***Keywords:** state supervision, fire safety, The State Emergency Service of Ukraine, the Code of civil protection, economic activities, reforming.*

Реформування державної влади в Україні та певні суперечливості чинного законодавства у сфері державного нагляду за дотриманням правил пожежної безпеки зумовили деякі прогалини у питаннях здійснення цього нагляду. У зв'язку з цим виникає необхідність подальшого реформування Державної служби з надзвичайних ситуацій з метою захисту прав та інтересів як людини, так й суб'єкта господарювання.

Дослідженням законодавства з державного нагляду в сфері пожежної безпеки та шляхів його вдосконалення опікувались багато вчених-юристів, суддів та юристів-практиків, зокрема – наукові праці В.Любліна, М.Удод, також вагомий внесок у розв'язанні цього питання в своїх працях зробили такі українські науковці: Т.Парпан, А.Любінський, А.Клочко, В.Собина, А.Харчук, О.Міллер, А.Половко, Г. Ситник. та інші.

Мета наукової статті полягає у проведенні наукового дослідження чинної системи нормативно-правових актів з питань реалізації державного нагляду в сфері пожежної безпеки, здійснення аналізу їх положень та виявлення недоліків.